Naturalnie, drewno!

Lasy Państwowe

Polska znajduje się w gronie kilkunastu największych producentów drewna na świecie. Głównym jego dostawcą są Lasy Państwowe, które pokrywają ponad 90% krajowego zapotrzebowania na ten surowiec. Pozyskują średnio niewiele ponad połowę miąższości drewna, które przyrasta w lesie – cała reszta zwiększa zapas na pniu. Dzięki temu zasoby drewna w Lasach Państwowych rosną – w ciągu ostatnich 20 lat zwiększyły się o prawie 540 mln m^3 grubizny brutto.

Modny materiał…

W erze szkła, aluminium i krzemu można by odnieść wrażenie, że drewno jest *passé*. Nic bardziej mylnego! Gdziekolwiek się znajdziemy, na pewno wokół nas będzie wiele przedmiotów, które nie powstałyby bez użycia drewna. Szacuje się, że współcześnie ma ono około 30 tys. zastosowań: drewno i materiały drewnopochodne są wykorzystywane m.in. w budownictwie, górnictwie, energetyce, do produkcji maszyn rolniczych i przemysłowych, podłóg, mebli, płyt, papieru i opakowań, narzędzi, instrumentów muzycznych, sprzętu sportowego, zabawek czy materiałów biurowych. Pochodzenie, sposób pozyskania i właściwości fizyczne drewna sprawiają, że jest najbardziej naturalnym i przyjaznym materiałem, który wykorzystujemy na tak wielką skalę. Jest niezbędnym elementem modnego dziś życia w stylu „eko", w harmonii z naturą i w zdrowiu. W obliczu zmian klimatycznych ważne jest też to, że nie tylko żywe drzewa wiążą znaczne ilości dwutlenku węgla. Wielkim magazynem CO_2 są również produkty z drewna.

…coraz bardziej pożądany

Im bardziej rozwinięta i nowoczesna gospodarka, tym więcej drewna potrzebuje. W ciągu ostatnich dwóch dekad zużycie drewna w naszym kraju wzrosło aż dwuipółkrotnie. W 1990 r. Polak przeciętnie zużywał rocznie równowartość 0,4 m^3 drewna okrągłego, a obecnie – ponad 1 m^3. Można się spodziewać, że ten wskaźnik jeszcze znaczniej wzrośnie – do wartości podobnych jak w innych krajach europejskich (Niemiec zużywa rocznie średnio 1,7 m^3 drewna, Czech – prawie 1,5 m^3).

Zużycie drewna

na jednego mieszkańca Polski

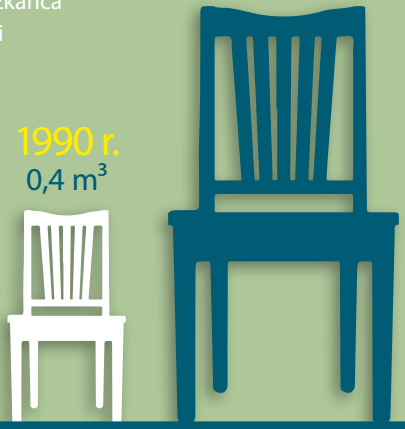

Źródło: *State of Europe's Forests 2015*. ONZ.

Odnawialne bogactwo

Zaspokojenie naszego zapotrzebowania na drewno i zapewnienie trwałości lasów nie są sprzecznymi interesami. Drewno w Polsce jest naturalnym bogactwem, które jest całkowicie odnawialne. Gwarantuje to wielofunkcyjna, zrównoważona gospodarka leśna, prowadzona przez Lasy Państwowe, opiekujące się 77,5% polskich lasów (największa w Unii Europejskiej organizacja zarządzająca lasami publicznymi).

Leśnicy pozyskują drewno w granicach wyznaczonych przez standardy ekologicznej gospodarki, badania naukowe i 10-letnie plany urządzenia lasu, zatwierdzane przez ministra środowiska – średnio do 55–60% drewna, które przyrasta w lesie; cała reszta zwiększa zapas na pniu. Dlatego nasze zasoby drewna rosną z roku na rok i są już dwukrotnie większe niż pół wieku temu. Wynoszą 2,5 mld m^3, w tym w Lasach Państwowych – 1,95 mld m^3, co czyni je piątymi co do wielkości w Europie. Kupując drewno lub produkty z drewna z Lasów Państwowych, mamy pewność, że surowiec został pozyskany w sposób niezagrażający przyrodzie, co potwierdzają międzynarodowe certyfikaty FSC i PEFC.

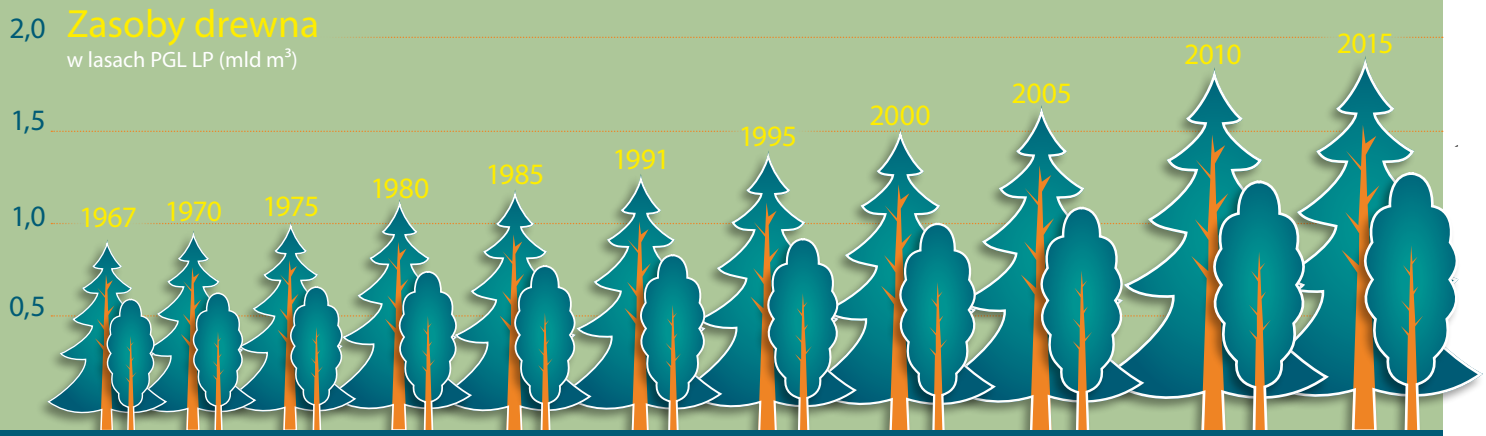

Źródło: Lasy Państwowe.

Wzrastająca zasobność

Również zasobność drzewostanów w lasach zarządzanych przez Lasy Państwowe stale rośnie. W 1991 r. wynosiła 190 m^3/ha, a ćwierć wieku później, w 2015 r. – już 269 m^3/ha. Według międzynarodowych statystyk polskie lasy zaliczają się pod tym względem do czołówki europejskiej, charakteryzując się ponaddwukrotnie wyższą przeciętną zasobnością niż pozostałe lasy Starego Kontynentu.
Stale rosnąca zasobność drzewostanów, a tym samym przyrastające zasoby drewna w Lasach Państwowych umożliwiają stopniowe zwiększanie jego pozyskania.

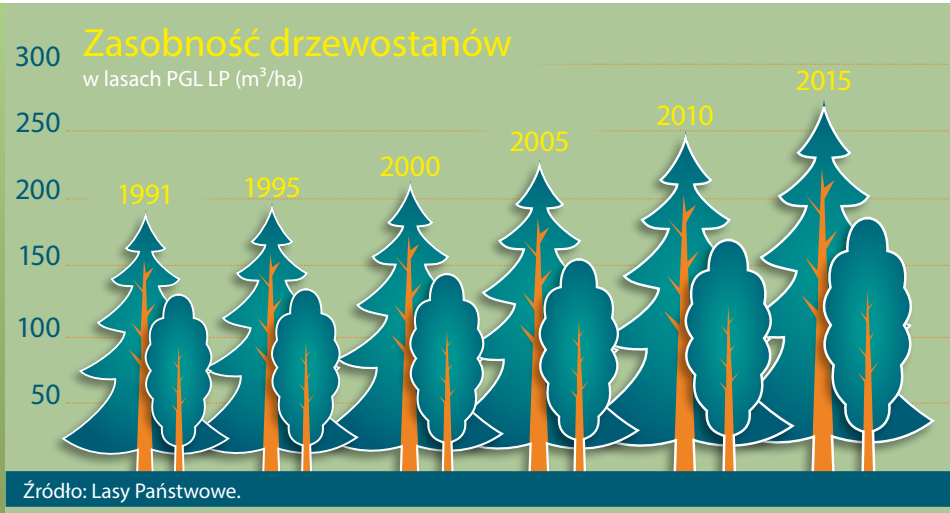

Źródło: Lasy Państwowe.

Ile drewna z naszych lasów

Głównym dostawcą surowca na rynek Polski są Lasy Państwowe, które pokrywają ponad 90% zapotrzebowania krajowego przemysłu i mieszkańców. Aby zaspokoić rosnący popyt, leśnicy zwiększają pozyskanie drewna: od 1990 r. wzrosło ono przeszło dwukrotnie – do 38,5 mln m^3 w roku 2015. Ponieważ jednocześnie rośnie powierzchnia lasów, a przede wszystkim ich zasobność, naukowcy oceniają, że Lasy Państwowe będą mogły zwiększyć pozyskanie drewna do 45 mln m^3 w połowie stulecia. Warto pamiętać, że przychody Lasów Państwowych w ponad 90% pochodzą właśnie ze sprzedaży drewna. To zapewnia im samodzielność finansową i umożliwia wykonywanie licznych zadań na rzecz polskich lasów i ich użytkowników bez korzystania z pieniędzy podatników (inaczej niż w wielu innych krajach Europy).

Pozyskanie drewna

w Lasach Państwowych
(mln m^3)

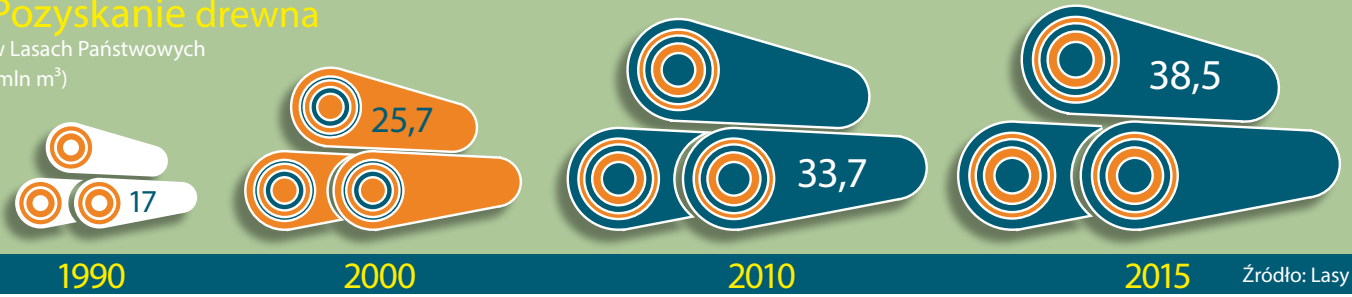

Źródło: Lasy Państwowe.

Na 12 miejscu w świecie

W skali całego świata aż 90% drewna przemysłowego wytwarzane jest w dwudziestu pięciu krajach. Polska w tym rankingu zajmuje wysoką, dwunastą pozycję.

Produkcja przemysłowego drewna okrągłego w 2015 r. (mln m^3)

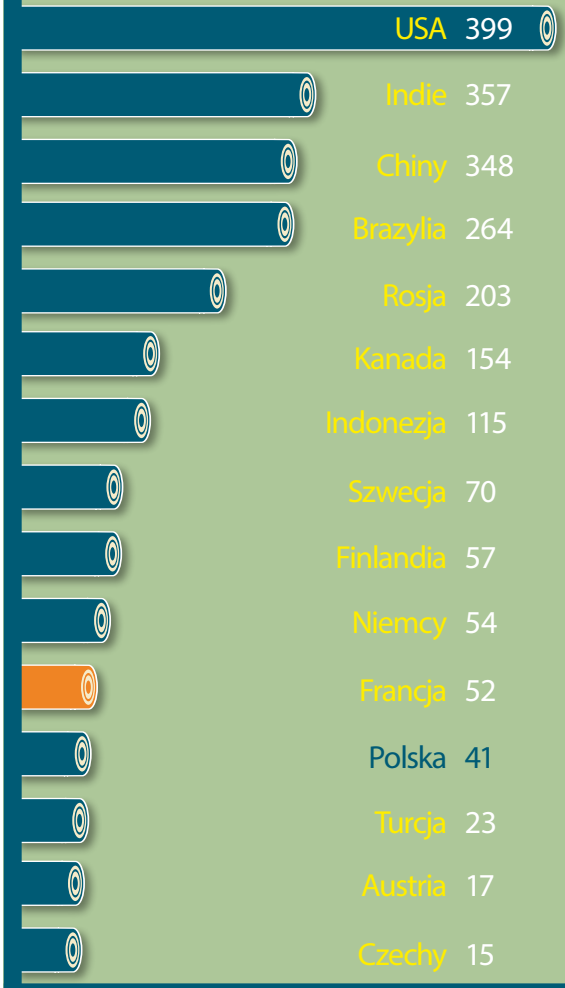

Źródło: Eurostat. Statistics Explained.

Zwiększają się nie tylko nasze zasoby drewna, ale rośnie też powierzchnia lasów. W połowie XX wieku zajmowały nieco ponad jedną piątą obszaru Polski, a dziś już niewiele mniej niż jedną trzecią. Lasy Państwowe pozyskują drewno, ale w tym samym czasie odnawiają drzewostany i zalesiają dotychczasowe nieużytki. Co roku leśnicy sadzą aż 500 mln nowych drzew, średnio… 57 tys. na godzinę. W ciągu ostatnich 60 lat lesistość Polski zwiększyła się o jedną trzecią – z niewielu ponad 20% do prawie 30%.

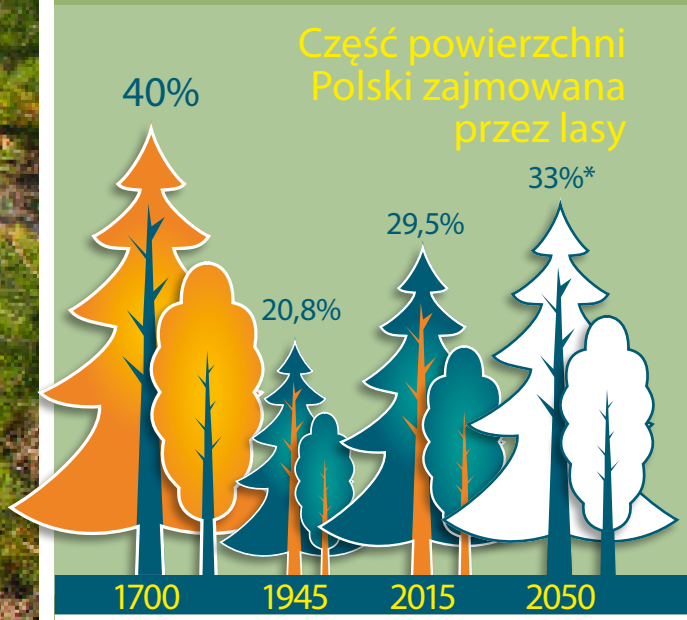

* Według założeń rządowego „Krajowego programu zwiększania lesistości".

Źródło: Lasy Państwowe.

Jak sprzedawane jest drewno

Około 11–12% drewna przeznaczane jest do sprzedaży detalicznej – dla indywidualnych odbiorców. Są to m.in. sortymenty nienadające się dla przemysłu i często kupowane na opał. Takie drewno można nabyć bezpośrednio w nadleśnictwie, które też ustala jego cenę.

Niewielka część drewna unikalnej jakości sprzedawana jest na aukcjach i submisjach drewna cennego. Odbywają się one tak jak klasyczne aukcje, np. dzieł sztuki.

Lasy Państwowe pozyskują dziś 38,5 mln m^3 drewna rocznie.

Nieco ponad 1% drewna LP wykorzystują na własne potrzeby, głównie do budowy infrastruktury niezbędnej do prowadzenia wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Surowiec, który nie znalazł nabywców w innych procedurach sprzedaży, trafia na aukcje internetowe w aplikacji e-drewno, gdzie jest przedmiotem otwartej licytacji.

Około 85% surowca przeznaczane jest do sprzedaży dla podmiotów gospodarczych z branży drzewnej, papierniczej, meblarskiej.

Pula ta trafia do sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym (PL-D). Kupują tu przedsiębiorcy, którzy już wcześniej byli klientami LP, a także ci, którzy rozwijają swoją działalność, inwestują i zwiększają moce przerobowe.

Ciepło z natury

W ramach sprzedaży detalicznej leśnicy starają się zaspokoić szybko rosnący popyt ze strony osób wykorzystujących drewno do celów grzewczych. Wbrew pozorom, są to nie tylko mieszkańcy wsi, choć przeważają wśród odbiorców.
Wzrost zapotrzebowania na drewno opałowe to też skutek powstawania w okolicach dużych aglomeracji nowych osiedli, gdzie domy często standardowo wyposażane są w instalacje kominkowe. W ostatnich latach Lasy Państwowe zwiększyły sprzedaż drewna opałowego o jedną trzecią – do ponad 4,2 mln m^3 rocznie. Drewno opałowe jest nie tylko najbardziej ekologicznym źródłem ciepła, ale też jest atrakcyjniejsze pod względem relacji ceny do wydajności energetycznej niż węgiel, olej, gaz czy energia elektryczna. Większość klientów wybiera drewno już przygotowane i pocięte, z dostawą do domu. Leśnicy umożliwiają też własnoręczne pozyskanie drewna opałowego, głównie tzw. gałęziówki (po uzgodnieniu i spełnieniu określonych warunków bezpieczeństwa oraz uiszczeniu opłaty). Taki surowiec jest bardzo tani, dlatego z tej możliwości korzysta wiele osób na terenach wiejskich.

Las daje pracę…

Statystycznie co setny mieszkaniec naszego kraju pracuje w sektorze związanym z leśnictwem i przetwórstwem drewna. Lasy Państwowe należą do czołówki największych pracodawców w Polsce. Ale las i drewno zapewniają też utrzymanie pracownikom kilku tysięcy prywatnych zakładów usług leśnych, które na zlecenie zajmują się m.in. sadzeniem drzew i ich pielęgnacją, pozyskaniem drewna i jego wywozem. Przede wszystkim jednak dają pracę osobom zatrudnionym w tysiącach firm przemysłu drzewnego, meblarskiego, papierniczego. W sumie to aż 375 tys. Polaków.

Mają pracę dzięki lasom

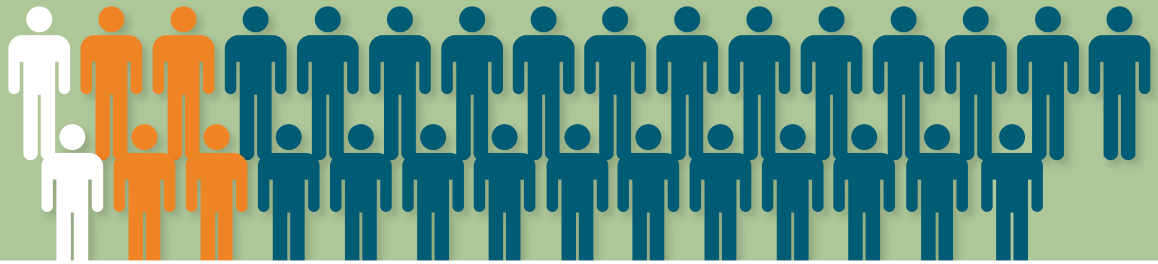

25 000 – pracownicy Lasów Państwowych

50 000 – zatrudnieni w zakładach usług leśnych, pracujący przy pozyskaniu drewna, sadzeniu i ochronie lasu

300 000 – pracownicy tartaków, papierni, zakładów produkujących meble i płyty drewnopodobne oraz pozostali pracujący na potrzeby leśnictwa i przemysłu drzewnego

Źródło: Lasy Państwowe.

…jest fundamentem firm rodzinnych

Wśród prywatnych przedsiębiorstw sektora leśno-drzewnego są i wielkie koncerny z udziałem obcego kapitału, i duże oraz średnie rodzime spółki, ale 9 na 10 podmiotów w branży to małe zakłady, zatrudniające mniej niż 10 osób. Często są to firmy rodzinne, kultywujące wielopokoleniowe tradycje związane z leśnictwem i działające w słabiej rozwiniętych regionach kraju. Tam leśnictwo i przemysł drzewny oraz rolnictwo są podstawą utrzymania setek tysięcy rodzin. Aż około 60% wszystkich miejsc pracy w sektorze leśno-drzewnym ulokowanych jest na obszarach wiejskich.

Polski przebój

Polskie produkty powstałe z użyciem drewna – meble, stolarka okienna i drzwiowa, jachty czy papier i opakowania – to prawdziwe przeboje rynkowe.
Nasz kraj jest 6. największym producentem i 5. eksporterem mebli na świecie. Przemysł drzewny sprzedaje za granicę wyroby o wartości około 45 mld zł rocznie, co stanowi 10% całego polskiego eksportu. Miarą kluczowej roli sektora leśno-drzewnego w naszej gospodarce jest to, że wypracowuje on około 2% PKB. Nie tylko daje pracę setkom tysięcy osób, ale jest też motorem inwestycji i rozwoju innowacyjnych technologii. Od początku transformacji przyciągnął też zagraniczny kapitał o wartości ponad 30 mld zł.

Najwięksi eksporterzy mebli w roku 2015

(eksport w mld $)

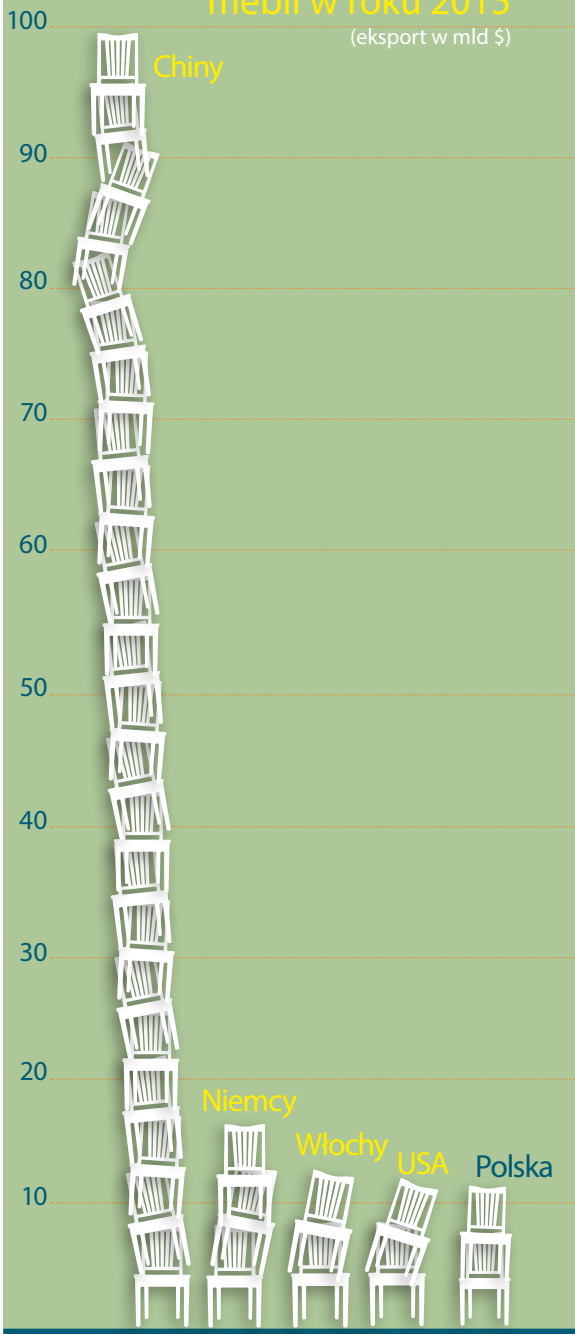

Źródło: World's Richest Countries, Market Reports 2015.

Niebagatelny potencjał

- 2% polskiego PKB wytwarza sektor leśno-drzewny.
- 5. miejsce zajmuje Polska na świecie pod względem eksportu mebli, a 6. pod względem ich produkcji.
- 50% papieru oraz 9 na 10 mebli wyprodukowanych w Polsce trafia do odbiorców zagranicznych.
- 45 mld zł warty jest roczny eksport wyrobów polskiego przemysłu drzewnego, papierniczego i meblarskiego (10% całego eksportu).
- 30 mld zł w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych przyciągnął od 1990 r. polski sektor drzewny (5,5% wszystkich).
- 100 kg papieru zużywa rocznie statystyczny Polak.

Źródło: E. Ratajczak *Potencjał gospodarczy przemysłów opartych na drewnie i perspektywy ich rozwoju*. GUS 2012.

Pozyskanie drewna to istotna część działalności Lasów Państwowych, bardzo ważna dla polskiej gospodarki i społeczeństwa, lecz nie jedyna. Korzystamy z bogactw lasów w sposób zrównoważony, by je chronić, gwarantować wzrost zasobów oraz zwiększać lesistość kraju, jednocześnie dbamy o różnorodność biologiczną, ale też szeroko udostępniamy lasy masowej rekreacji i turystyce, prowadzimy edukację leśną. Na dodatek specyfika leśnictwa wymaga, byśmy te działania planowali i przewidywali ich konsekwencje w perspektywie przynajmniej kilkudziesięciu lat. Pogodzenie tych interesów może wydać się prawie niemożliwe, a jednak robimy to z sukcesem. Na tym polega nowoczesna, ekologiczna gospodarka leśna, która realizuje wiele funkcji lasów, wszystkie traktując równorzędnie.

Centrum Informacyjne Lasów Państwowych

© Centrum Informacyjne Lasów Państwowych
Warszawa 2016
02-124 Warszawa, ul. Grójecka 127
tel.: 22 185-53-53, faks: 22 185-53-71
e-mail: cilp@cilp.lasy.gov.pl
www.lasy.gov.pl

III wydanie zmienione

Tekst: Krzysztof Trębski
Zdjęcia: Monika Bystry, Tomasz Dębiec Wydawnictwo Quercus, Paweł Fabijański, Krzysztof Fronczak, Wojciech Gil, Wojciech Mędrzak, Wojciech Nitka, Shuterstock.com, Stora Enso Poland
Proj. graf.: Pracownia C&C Sp. z o.o.
Przygotowanie do druku: Pracownia C&C Sp. z o.o.
Druk: ORWLP w Bedoniu

ISBN: 978-83-63895-92-1